

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОДНОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGАН OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XXXI

Число 255. Джерас Сіті, Н. Дж., четвер, 1. листопада, 1923.

VOL. XXXI

No. 255. Jersey City, N. J., Thursday, November 1, 1923.

THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ КУЛІДЖ ДАЛІ ДЕРЖИТЬ СВОГО ПЛАНУ

ВАШІНГТОН, 30. жовтня. — Президент Кулідж відомий членим Конференції з відомими американськими політиками та заявив їм, що він далі придержується американського становища та не відступає від наміру участі в міжнародній конференції для рішення висоти воєнного відшкодування, яке має заплатити Німеччина.

НЕПРИМІРНИ МИРЯТЬСЯ

ВАШІНГТОН, 30. жовтня. — Сенатор Бора заявив доповіді членим газетарам, що він не сподіється великого доспеху з економічної конференції, але він не буде виступати проти неї.

ФОРД ЗНОВА ВІДПЕКУЄТЬСЯ ВІД КАНДИДАТУРИ

САВАНА, Джорджія, 30. жовтня. — Один зі секретарів автомобільного фабриканта Генрі Форда написав листа до членів, які мають за шість місяців агітацію за кандидатуру Форда на президенту Злучених Держав, і заявляє в ньому, що Форд рішавши кандидатуру не приймає.

З БОРОТБЕЮ МЕЖИ ФЕДЕРАЛЬНИМ УРЯДОМ ТА ТИШОМ

ГАРИСБЕРГ, Па., 30. жовтня. — Пенсильванський губернатор видав публічний лист в справі відповідей секретаря (міністра) скарбу Мелона в справі виконання прогібіційного закону. Пише, що Мелон нічого нового не доказав, що Мелон хоче давати продовжувати існуючий тепер стан, себто не бажає виконувати як слід прогібіцію.

ОБМАНЬСТВА ПРИ КУПНІ ШПИТАЛНО ДЛЯ УРЯДУ

ВАШІНГТОН, 30. жовтня. — Перед сенаторним комітетом, що розслідує зловживання в зарплат федеральним бюро для ветеранів, виступили свідки, які стверджували, що уряд платив при купні шпиталів для воїнів багато більше, як власність була варта, та що сенатори, відпав підкуплені продавцями, не допускали до розсаджень вартості купленої землі та домі.

ЛОД ДЖОРДЖ ПРО НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ ДЕМОКРАТІ

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па., 30. жовтня. — Лод Джордж виступив тут в Ассемблеї оф Міюзік з промовою про небезпеку, яка, на його погляд, грозить європейській демократії. Вказує на те, що в цім ряді європейських держав правлять тепер диктатори, він підняв думку, що ціла Європа попаде під владу таких диктаторів, коми Америка, Англія та Франція не злучать своїх сил проти цього руху.

ДОМАГАННЯ РОЗВАЗАННЯ "АРМІЇ СПАСЕННЯ"

НЬО ЙОРК, 30. жовтня. — Перед федеральним судом в Нью Йорку відбуваються пересудження в справі позову одної паперової компанії, котра домагається розвазання "Армії Спасення" (Салвейшен Армі) на тій основі, що вона без дозволу влади взялася за торгівлю паперовими листками.

ХОЧУТЬ ЗДЕРЖАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ АГІТАЦІЇ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, 30. жовтня. — Національна Громадянська Федерация вислала до сенаторів Леда, Кінга, Брукхарта та Гейлера, котрі наляво вернули з Росії, щоб вони постаралися в большевицькому уряді, аби він здержав большевицьку пропаганду в Злучених Держав.

ЛЕГКІ ПОТРАЩЕННЯ ЗЕМЛІ НА АТЛАНТИСЬКІМ ПОБЕРЕЖІ

АТЛЕНТИК СІТІ, Нью Джерсі, 30. жовтня. — Побережє Атлантицького Океану в околиці Атлентик Сіті та Вентнора відчуло нині ряд легких потрясень землі. Серед народа повстало з тої причини занепокоєння, хоча землетрус не зробив ніякої шкоди. Сейсмографічний уряд (що слідить за землетрусами) заявив, що потрясіння було віддан викликане усуненням морського дна.

НОВІ БІЖКИ В МЕКСИКАНСЬКОМУ КОНГРЕСІ

МЕКСИКО, 30. жовтня. — Нині прийшло знова до біжків кулаками та палицями під федеральним конгресом. Президент конгресу заявив, що засідання не буде, бо нема достатнього числа послів, та приказав всім опустити галю. Гості вийшли зі сали та зчинили бучу. Знова ранено одного чоловіка так тяжко, що його треба було відвезти до шпиталю. Остаточно поліція привернула спокій.

СНІГ І ХОЛОД В СЕРЕДИНІ СТЕПІХ

ШІКАГО, Іллінойс, 30. жовтня. — Через п'ять середню часть Злучених Держав тягне з півночі перший справдіший зимовий холод. Термометр спав подекуди до 8 степенів Фаренгейта. Всюди паде сніг.

СТЕНДАРД ОІЛ КО. МАЄ МОНОПОЛІЮ В ТОРГІВЛІ ГАЗОЛІНОЮ

КАНЗАС СІТІ, Канзас, 30. жовтня. — Сенатор Джеймс Рід виступив в своїй промові зі законом проти великого нафтового підприємства Стендард Ойл Ко., що воно зміряє до злобуття собі становища монополіста (необмеженого пана) в торгівлі газоліною. Підприємство хоче здобути се становище, виключуючи для себе всі патенти, відносні до газолінового промислу.

ПІДПИСКА КОМІСНОГО ЗА РІК

НЬО ЙОРК, 30. жовтня. — Федеральні банкові урядники стверджують на основі перепису скарбів, що комірце на мешканця в Нью Йорку зросло за попередній рік в цілці 9%.

ЗА ОБМЕЖЕННЯМ НАВІСНОГО СУДУ.

ВАШІНГТОН, 30. жовтня. — Сенатор Бора заповідає, що на найближчій сесії конгресу внесе закон, після котрого Найвищому Судови Злучених Держав буде можна уневажнити закон яко неконституційний (протиный конституції) лише тоді, як за уневажненням заявиться що найменше 7 судів Суду. (Найвищий Суд має 9 членів)

ЯК ДРУГІ ЛЮДИ АСКЕКУЮТЬСЯ?

Марку Лов, відомий виставитель театрів рухомих образів, заявив, що він хоче обезпечити своє житє на 5 мільйонів доларів.

Адолф Цукор, засновник кінематографічний підприємств, вже обезпечив на таку суму.

СЕРНИ ПАДУТЬ ЖЕРТВОЮ ПОІЗДІВ

Стейтс урядники, дбаючи за дичину в степі Нью Йорку, застанаються над тим, як ним способом запобігти тому, щоб поїзди бивали серни. Вже кілька разів случалося, що серни дичини, що серни бігли на залізничних торах, втікали з абижнем поїзду, падали опісля під поїзд та гинули під колесами.

ЛІЧЕННЯ ЦУКРОВОЇ НЕДУГИ

Лічненя цукрової недуги (що в науковій мові зветься діабетом, "лабейтис") набрала розголосу від розголошення, що двоє лікарів з Торонто, в Канаді назвали "інсуліною". Сі два лікарі набрали вже світової слави, як комісії Фундації Нобля, котра роздає кожного року ряд нагород за найкращі здобутки на полі науки та штуки.

ВСЕСІЛЬНИЙ ДОЛЯР.

Курс долара в Берліні виносить 1500 мільйонів німецьких марок.

ПОСМЕРТНА ЗГІДКА

Дня 21. вересня 1923. помер в Москогон Гейтс, Мішиген, член Українського Народного Союзу, Дмитро Дрозд, Покійний походив зі села Сіхова, повіт Стрий, Галичина. Родився в 1885 році. До Українського Народного Союзу приступив в 1912 році. Помер, оставши жєну та троє дітей: Теодора 9 літ, Володимира 8 літ, Марту 7 літ.

Смерть була викликана нещасним випадком при роботі. Похорони відбулися дня 24. вересня.

НІХТО НЕ ЗНАЄ ГОДИНИ СМЕРТІ АБО НЕЩАСТЯ СВОГО. ОБЕЗПЕЧЬ СЕБЕ І СВОЮ РОДИНУ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ НА ХОЛМІЩИНІ.

Дня 27. вересня с. р. посол С. Мавкіна відбув співрозмови в вічі в селі Горстита, Володавського повіту, на Підляшші в Холмщині.

З приводу парафального свята народу було помер 3,000.

Засувавши загальну політику і відношення польських партій до українського народу пос. Мавкіна дав вичерпну інформацію о діяльності Українського посольського союзу в нових засіданнях. Здав справоздає о поданнях, земельних справах, одбудові краю, церковних справах, а потім довівши час зупинився на шкільній організації села.

Вчасі промови о шкільній організації посла переривали окриками "Геть польонізаторську політику. Бойкот польських шкіл!" Хай живе українська школа!" Останні слова Мавкіна наріз привити гавки олімпіканів, а коли не успокійовсь, зібрані змилишались, проповіля "Заповіт", а потім народний гимн.

ПОСТУПІ "УКРАЇНІЗАЦІЇ НА УКРАЇНІ"

На Великій Україні українці йде повинні кроком. Як доносить "Пролетарська Правда" (28. 7.), в Києві є 94 шкіл (28. 7.), з яких: московських — 63, українських — 22, жидівських — 1, польських — по 4, чеських — 1, татарських — по 1. В московських вчить: 8,000 українських дітей, старіших жидівських і 6,000 українських. Еак говорить статистика, якої в нас ніхто не читає. Інакше говорять большевицькі рекламні повідомлення, які в нас читають всі. — Одним з наслідків українзації є між ними скасування українського союзового посольства в Варшаві. Частина документів посольства передается російському посольству в Варшаві, частина вандрує до Харкова. — Мурин зроби своє і може відійти.

Арешт групи В. АВРАМЕНКА НА ХОЛМІЩИНІ.

29. вересня відомий український артист балету В. Авраменко мав зробити виставу в м. Володаві, яка була дозволена місцевим старостом. Але артистів і аматорів-учнів, коли вони прибули до Володаві, арештовано агентами дефензиви. При арешті агенти хотіли арештовувати, кричали, копали землю, кидали на адресу рештованих дичини всіма образами уяги. Вночі, як величезні злочинці, арештованих під eskortою поліції привезено до Холму, де їх після інтерв'ю українських послів звільнено.

ЦІНИ У ЛЬВОВІ.

Кони 15 до 30 мільйонів польських марок; корови від 15 до 35 міль м. м.; кози 10 міль м. м.; пшениця 2 мільйони п. м.; жито 1,000 п. м.; картопля 1,000 п. м.; сало 80,000 п. м.; білий хліб 15,000 п. м.; чорний хліб 8,000 п. м.

Се ціни з половини жовтня. Тоді курс долара в "Полоні" виносив 1 мільйон марок.

БРИТАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРИЙМАЄ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ФРАНЦІЇ У СПРАВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Британське правительство постановило взяти участь в новій конференції в справі розслідування німецьких фінансів, хотів би ся конференція була звязана застереженнями, які пропонує французький прем'єр Пуанкаре. Англія одержала вже угоду на конференцію Франції, Італії і Бельгії. Значить, вже є одностунність європейських альянтів, якої вимагає американський державний секретар Гус яко умови участі Злучених Держав в конференції.

Кроме європейських альянтів Англія ще запросить до участі в конференції Японію.

В тугеніх політичних кругах кажуть, що хотів Велика Британія прийняла застороню Франції, то вона сим станом не вдоволен. Вона буд, кажуть, старатись вже на самій конференції переперти свої домагаия в справі вирішення безкоштовного француско-німецького спору і за "воєнних відшкодувань". Колиб се не вдалось на сій конференції, то Британія будуть старатись перенести її в більшу конференцію з ширшими повноваженнями.

Британія хотять, щоб головною конференції був Американець, який миб би бути найбільше неутраїтним між учасниками. Бо Америка не має безпосереднього інтересу в конференції.

Яко кандидати на американських членів конференції подають фінансиста Дж. П. Моргана і лєоріє Роланда В. Бойдена і Павла Кравата.

АНГЛІЯ ПРОТИ "РЕНСЬКОЇ РЕПУБЛІКИ"

ПАРИЖ, 30. жовтня. — Правительство Великої Британії поручило своїм амбасадорам в Парижі і в Брюсселі, щоб по відношенню правительства Франції і Бельгії, що воно не признає правности тимчасового правительства Ренської републики під проводом д-ра Дортея і Осифа Маттеса, та що буде поборювати сепаратисти в Ренській під британською окупациєю.

ПРОТЕСТ НАСЕЛЕННЯ ПРОТИ "РЕНСЬКОЇ РЕПУБЛІКИ"

ЛАНХЕН, Німеччина, 30. жовтня. — Населення міста Ланхен (в Німеччині) звернулося до британського міністра закордонних справ лорда Керзона з апілятом, щоб Англія помогла йому оборонитись перед сепаратистами.

Ланхені кажуть, що з ними можна дати раду, якщо французська окупацийна влада дозволить поїзди носити озружє.

ФРАНЦУЗИ ЗАЧИНАЮТЬ ВІРТИ В "РЕНСЬКУ РЕПУБЛІКУ"

ПАРИЖ, 30. жовтня. — Француска публічна опінія (громадська думка) тепер по стороні ренських сепаратистів. Спершу Французи не вірили в успішність їх п'ляння, але коли вони одержали підтверд Франції і Бельгії, вони зацікавились вже "будову" "Ренської републики" трактувати серіозно.

БЕЛЬГІЙЦІ ЗА "РЕНСЬКОЮ РЕПУБЛІКОЮ"

БРУКСЕЛЬ, столиця Бельгії, 30. жовтня. — Нині уладили тут великішій фашіст велику демонстрацію за признанням "Ренської републики".

Бєспікний п'якнідає на політику Великої Британії, яка виступає проти сєй "Ренської републики".

В САСКОНІ БУДЕ КАБІНЕТ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ БЕЗ КОМУНІСТІВ

ДРЕДЕН, столиця Саксонії, 30. жовтня. — Федеральний диктатор Гайнцє устунув уже нині війско з будинку союму і посли почали наново радити, але без без комуністів.

На місце усуненого кобунету буде новий, зложений із соціалістів. Диктатор Гайнцє заявив, що комуністи не можуть бути в кабінеті і за то, що викликали були яний бунт проти федерального правительства. їх участь в кабінеті, заявив він, була би не конституційна.

Нового правительства не будуть підпирати комуністи, але зате воно мати-ме сторонників серед демократів.

БАВАРИЯ УСТУПАЄ

МІНХЕН, столиця Баварії, 30. жовтня. — Баварське правительство подаєсь перед федеральною владою з Берліна.

Диктатор фон Кар заявив, що воно веде переговори з диктатором Шпрєнгом і готове гогинуть збирання окремих баварських податків та віддати верхівку над війском в Баварі федеральній військовій владі, але команду вони оставити таки в руках баварського голошного команданта фон Лоссова.

БУВШИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР БОНАР ЛО ПОМЕР

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Нині рано помер тут бувший прем'єр Великої Британії Ендрю Бонар Ло. Він нездужав на горло, а в останньому часі ще й дістав був запалення легень.

Був він роком Канадцем; має тільки низьке об'єднання, а вбивав на найвищє становище в імперії завдяки спосібностям і праці.

11,000,000 ЛЮДИХ ЗГІНУЛО У СВІТОВІЙ ВІЙНІ

ПАРИЖ, 30. жовтня. — Тугеня академія морального і політичного знання подає обчислення, з яких виходить, що в останній світовій війні згинуло 11 мільйонів людей. Се виходить збитих на полі бою 1 тит, що померли насилком рані і неду.

Академія каже, що страп в злочин у світовій війні більший аніж у 18 війнах вчеп від 1815 до 1913 року.

Населення світа, а головно Європи, зменшилось за час світової війни також і за зменшення числі урожін.

ЗАБОРОНА ЗАСТРАЧЕННЯ ПАТЕНТОВАНИХ ЛІКІВ В ІСПАНІЇ

МАДРИД, столиця Іспанії, 30. жовтня. — Іспанське правительство заборонило від 1-ого листопада с. р. ввз застрачених патентованих ліків до Іспанії.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ

Найбільшої й найсоліднішої своєрідної безпартійної, асекураційно-запомогової організації

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

В ЖОВТНІ, ПАДОЛИСТІ І ГРУДНІ

ПРИЙМАЄСЯ

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

СТАРИШИХ І ДІТЕЙ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

ОБЕЗПЕЧУЄ

на случай смерти, каліцтва або невилічимої слабости.

Не опускайте нагоди. Не опускайте нагоди.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ У. Н. СОЮЗУ СЕЙЧАС.

